

nr. 2975

# REVISTA NOĂSTRĂ

PUBLICAȚIUNEA SOCIETĂȚII LITERARE  
Ă ELEVILOR LICEULUI „UNIREA”  
SUB CONDUCEREA D<sup>l</sup> PROFESOR D. PĂPĂDOPOI

## SUMAR

Al. Gorgos  
Zbucător  
D. Pălănceanu  
I. N. Ariton  
D. Pălănceanu  
Radu Măgură  
Maria Linden  
N. N. Manolescu  
Aurel I. Gheorghiu  
V. I. Popa  
Const. T. Filipescu  
S. Mohr

Vești de la frați  
Din psihologia aviatorului  
În depărtări (versuri)  
Mitropolitul Veniamin Costache  
Duminică (versuri)  
Frați de cruce  
Cultura arabă  
Vlad....  
Gânduri risipite  
Dușmanul meu  
Cronica rimată  
Desenuri



Focșani, Tipografia „Unirea”  
nr. Al. Codreanu S-sorî 1932

Prețul 20 bani.

2975

ANUL I

No. 8.

1 Martie 1913.

# Revista Noastră

PUBLICAȚIE ȘCOLARĂ

Sub conducerea D-lui Profesor D. PAPADOPOL

## Vești de la frați

Când am înființat «*Revista Noastră*», primul nostru gând, dorința noastră nestrămutată, a fost ca ea să devie cu timpul o legătură trainică de înfrățire între școlarii Români din țară și cei de peste hotare, din țările românești de sub stăpânire străină. Ținta noastră a fost a întări printr'un schimb mai intim de idei, comunitatea de simțiri și idealuri între Români de pretutindeni. Cu slabe puteri, dar din suflet, doriām să ajutăm la măreața operă de *unitate culturală* a tuturor Românilor, la care operă lucrează cu simțire caldă și pricepere vie, oamenii mari ai neamului românesc. Nețărnutura lor dragoste de neam și statornicia în muncă, aveau să ne fie pildă veșnică și călăuză înțeleaptă, în drumul pe care pornisem. În acest scop am căutat să ne punem în strânsă legătură cu liceele din toate ținuturile românești.

Cea mai mare mulțumire a noastră au fost însă veștile ce am primit de la frații și camarazii din *Bucovina*. Pe *Ardeleni* îi știam de mult, ca pe cei ce țin mai strâns legăturile de înfrățire cu noi, cei din țară; — dar veștile din *Bucovina* ne-au bucurat acum și mai mult.

Unul din prietenii revistei noastre ne scrie că *D-l Profesor D-r Orest de Tarangul, Nobil de V. Uței*, profesor la liceul român din *Suceava*, se interesează mult de revista noastră și ne cere să trimitem numerile ce-au apărut, diferitelor clase și bibliotecii liceului, — lucru ce-am făcut cu adevărată bucurie. Tot D-sa ne trimete și numele elevilor ce vor să aibă revista, astfel aflăm frumoase nume românești ca: *Obadă Ion VIII-a, Ignătescu I. VIII-a, Lucan Aurel VII-a, Vlad Const. VIII-a, Lascăr Luția VIII-a, Vasiluț Florea VI-a, Turtureanu G. VII-a, Popovici L. VI-a, Tărăță I. VII-a, Botezatu C. VI-a, Bărbierul A. VI-a, Brădățanu Em. VI-a*. Acești elevi ai *liceului românesc din Suceava* lui Ștefan al Moldovei, sunt primii noștri prieteni în *Bucovina*. Cu acest prilej, rugăm din inimă pe toți D-nii profesori și pe camarazii noștri de peste hotare, să colaboreze în revista noastră, — să ne împărtășească și nouă, unele din gândurile și măhnirile lor, fiind încredințați că pentru noi, sunt zile frumoase, acelea când primim vești de la dâșii.

AL. GORGOS

Cl. VIII. Liceul „Unirea”





## Din psihologia aviatorului

**M**i se pare că nici o vocațiune nu poartă, ca aceia de aviator, semnul aceluia caracter paradoxal care uimește pe oamenii simplii și prudenți: «a-și risca viața pentru plăcerea sacrificiului».

Fiecare din ei poartă cu sine nevoia care după teoria lui Nietzsche caracterizează pe supra-om: «nevoia de a se întrece, de a se depăși pe sine... de a trăi în pericol»... Sufletul lor, avid de necunoscut, nu poate să se împace cu o existență monotonă și liniștită.

Fiecare din ei, într'un elan de emulație, zice: «vreau să fac ceva» și «ceva» pentru ei este tot ce e mare, sublim, rar, extra-ordinar, e sborul cu toate pericolele lui.

Sunt deci oameni cari visează imposibilul, absolutul; ei merg în viață cu ochii neîncetat fixați asupra unui ideal pe care numai ei îl zăresc; ideal confus, chimeric poate, însă la care ei țin mai mult ca la toate bunurile, căci au intuiția că această fascinare prin care trec, le înalță condiția lor omenească.

Acest spirit este o manifestare a elanului sufletelor mari către absolut. Ar fi o crimă dacă s'ar vedea în aviație numai gesticulațiile fizice ale sportului, dragostea de emoțiuni rare, beția iuțelei, etc., etc. Aviația este, mai bine zis, o stare de spirit: Aviatorul caută veșnic a se stăpâni, a-și proba sie însuși superioritatea sa, a realiza astfel un tip de umanitate superioară și pentru aceasta trebuie să se silească, să lupte, să-și înlănzească nervii, să-și stăpânească capriciile, să-și comande egoismului său, cu un cuvânt trebuie să fie o „voință”.

Pentru ca această voință să persiste, să răstoarne obstacolile, îi trebuie o mare pasiune la bază: dragostea de glorie. Să nu se confunde aceasta cu pasiunea dorinței de onoruri și de șgomot! Nu, acea glorie este o glorie desinteresată, nobile: a fi șampionul unei idei noi, a unei invenții frumoase, a provoca entuziasmul mulțimei, a simți că ești un exemplu de energie, de frumusețe pentru toți cei care de jos te contemplă.

Și pentru ce—vor zice mulți\*—\*—\* pentru ce această nevoie de a se consuma, de a trăi ast-fel atât de intens, de a-și semăna propria sa viață?

Atingem aci una din chestiunile cele mai complicate ale moralei. Pentru ce sunt oamenii capabili de a se sacrifica?

Acesta este indiciul, dovada naturilor bogate, a temperamentelor excepționale, a vitalității intense; când viața supra-abondează în noi, atunci numai naște nevoia de a se sacrifica, de a se devota, de a veni în atingere cu moartea; bolnavul este egoist, el își concentrează toate

energiile în sine; omul sănătos și robust are un surplus de viață care face să isbucnească în el toate simțimintele altruiste.

Pentru acest motiv, oamenii de sport, cu temperamentul de atlet se duc, spre disprețul ori-cărei logici egoiste, să-și riște în fie-care zi viața. În această acțiune, ei găsesc rațiunea lor de a fi. A disprețui pericolul, e un fel de lux pe care spiritele prozaice nu-l pot concepe. Numai sufletele de eroi sunt capabili de a-l gusta.

Că se găsesc mulți oameni de acest tip la noi, cu atât mai bine: aceasta probează că rasa noastră e producătoare de eroi.

SBURĂTOR.

---

## In depărtări...

---

*In depărtări un clopot se tot plânge,  
Un clopot dintr'un vechiu și tainic schit,  
Și'n depărtări sunt dâre lungi de sânge  
Din soarele ce-a dispărut rănit.*

*In depărtări se'mbină violetul  
Cu purpura fâșiilor de nori,  
Și'n depărtări se lasă cu încetul  
Ai sării melancolici, dulci fiori.*

*Se roaeă 'ncetinel, în taină fagul  
De lângă mine; sus s'aprind văpăi,  
Căci noaptea-și desfășoară-acuma steagul, —  
Cernitu-i Steag—, pe codrii și pe văi,*

*Și-acuma licuricii de văpae,  
Ca lampioane mici, ies în cărări;  
Iar broatecii spun imnul lor de ploae,—  
Un imn bizar-senin—, în depărtări...*

Dumitru Pălănceanu  
cl. VIII

---





## Mitropolitul Veniamin Costache<sup>1)</sup>

1768—1846

*(Notițe despre viața lui)*

Urmărind istoria poporului românesc, vom vedea că între Biserică și starea culturală este o legătură foarte strânsă: dezvoltarea culturală a fost redusă la început numai la lucrări de natură religioasă. De aceea, orice studiu despre trecutul Bisericii Române are o însemnătate generală și cu atât mai mult ne interesează viața conducătorilor ei, a căror activitate a avut totdeauna un tărâm mai întins de cât cel strict bisericesc.

Unul dintre cei mai valoroși capi ai Bisericii noastre, a fost Mitropolitul Moldovei, Veniamin Costache.

Născut la anul 1768 Decemb. 20, din părinți ortodoksi: Maria Canta și Grigore Costache, în satul Roșiești din jud. Fălciu, primind numele de botez Vasile. Din copilărie eră stăpânit de dragostea către învățătură și de dorința de a se lumina. Prima educație o primi în casa părintească, apoi studiază în școlile publice și în urmă la școala vestită din Iași «Academia Vasiliană». Aici, fiind persecutat de dascălii greci și nedorind să învețe numai grecește, se retrage la Mănăstirea Neamțului.



Veniamin Costache

La vârsta de 15 ani, în anul 1784, Vasile primi rassa monahală, devenind călugăr cu numele de Veniamin. După 3 ani, la 1787 fû hirotonisit diacon, apoi fû chemat în 1788 la Iași de către Mitropolitul Leon și fû hirotonisit ieromonach la vârsta de 19 ani. Nu după mult timp, la alegerea lui Iacob Episcopul Hușilor ca Mitropolit, — Veniamin în vârstă de 23 ani, e sfințit Arhiereu și numit Episcop la Huși în anul 1792. Aici păstori numai 4 ani, fiindcă în 1796 e mutat la Episcopia Romanului în locul Episcopului Antonie. Veniamin a păstorit la

1) La 1 Martie a. c., se împlinesc 105 ani de la demisia lui Veniamin din scaunul Mitropolitan și în urmă reintronat iarăși.



Roman numai până la 1803, când fù rânduit la scaunul Sf-tei Mitropolii în a doua domnie a lui Alexandru Moruzzi.

Ridicat la demnitatea de Mitropolit, Veniamin fù unul dintre cei mai însemnați bărbați cari au cârmuit Biserica Moldovei în sec. XIX și un naționalist înfocat, statornic și neclintit în convingerile sale.

Dar să venim la fapte; ele ni'l vor descri cu exactitate și ne vor da putința de a aprecia valoarea lor. Cel dintâi fapt săvârșit — după suirea sa pe scaunul Mitropolitan,— este înființarea de școli românești. Limba românească era considerată ca neaccesibilă operilor literare și proprie numai pentru cei incuți. Domnul țării, Constantin Moruzzi, dă după îndemnul Mitrop. Veniamin, un hrisov la 1803 Mai 24, prin care se înființează 6 școli și anume: la Focșani, Bârlad, Galați, Huși, Roman și Chișinău, totodată și 50 de burse pentru copii săraci. A doua faptă și mai măreață, este înființarea Seminarului la M-rea Socola în 1804 și care, pentru respectul ce-i datorește, poartă numele de «Seminarul Veniamin». El lasă venituri mănăstirei pentru întreținerea școlii, numește profesori și-i fondează o bibliotecă căreia îi dăruiește multe din cărțile lui. Dar pentru ca școalele românești înființate, să-și ajungă scopul—desvoltarea graiului românesc și introducerea limbei naționale — îi trebuiau oameni capabili. Pentru aceea trimete pe propriile sale cheltueli tineri români ca: frații Asachi, Gh. Seulescu, Scriban etc... pe la Universitățile europene, spre a-i avea în urmă ca profesori și cultivatori ai științei în școlile create de el. Pe la 1805 găsim pe Mitropolitul Veniamin înconjurat de oameni ca: Gherontie, Grigore (Mitrop. Valahiei), Asachi, Seulescu și alții cu cari își petrecea timpul mai cu seamă traducând în românește, și pe cari îi protejă și le imprima lucrările.

Tot el dă o desvoltare mare școalelor de cântăreți bisericești, înființând atât în Mitropolie cât și în Seminarul din Socola catedre, unde se învăța psaltichia și unde numi profesori capabili. Prin opera sa Veniamin Costache a contribuit mult la întărirea credinței, la ridicarea Bisericii naționale și la desvoltarea simțământului patriotic.

Pe la 1806 încep amenințări și tulburări la Nord; Rușii ponegriseră meritele marelui Prelat și nu-i dau nici stima, nici atențiunea ce-i se cuvenea. În acest timp se începe războiul dintre Ruși și Turci la 1808; și pentru siguranță, Rușii, trebuiau să înlocuiască pe Mitropolitul Veniamin, care era în acea vreme adevăratul conducător al românismului. Pentru a-l isgoni cât mai curând, boerii străini, îi aduceau diferite învinuiri și neputând să mai sufere aceste asupriri, el își dă demisia la 1808 Martie 1, retrăgându-se la Mănăstirea Slatina. În locul său fù numit Gavril Chionas, tot român.

Ocupația sa zilnică în Mănăstire era: traducerile mai ales din grecește, împreună cu Mitropolitul Grigore și cu neobositul Gherontie; lucrau pentru propășirea literaturii, și imprimau diferite lucruri de ale lor.

După retragerea armatelor rusești, totul trebuia să reintre în starea normală, prin urmare și păstorul își reia locul său. Din nenorocire, după ce înfruntase nevoi mari din afară, căzù lovit de greutatea din năuntru. Așa, Domnitorul Mihail Sturza, amestecându-se în tre-

burile școalei și bisericeii, Veniamin văzând că nu-și mai poate îndeplini datoria așa cum o doreă, părăsește pentru totdeauna conducerea bisericeii, retrăgându-se la M-rea Slatina, unde-și petrece ultimele zile, până în anul 1846, când murî.

Meritele literare, prin care s'a ilustrat Veniamin Costache, îi asigură o frumoasă pagină în istoria limbii, literaturii și bisericeii române. El devenise în Moldova centrul activității literare și eră singurul în acele timpuri considerat în măsură de a revizui lucrările în limba română. El este cunoscut pe terenul literaturii mai ales ca unul ce în totdeauna s'a ocupat cu traducerea și tipărirea de cărți bisericești, lucrând pentru aceasta și ca Episcop și ca Mitropolit.

Scrierile cele mai de seamă ale sale sunt:

Ceaslovul: Explicarea dogmelor credinței; Noi cântări din Psal-tire; Lituția: Explicarea celor șapte taine; Istoria Bisericească Universală; Octoihul; Apostolul; Teologia lui Platon; Istoria Noului Testament; Omilii și altele.

Acesta este Veniamin Costache, patriotul care și-a consacrat viața pentru a-și lumina neamul, a-i păstră limba strămoșească și a-l apăra de cotropirea străină <sup>1)</sup> \*).

Ioan N. Ariton, cl. VII-a liceul «Unirea»

Focșani.

## Dimineața....

*E-aproape de ziuă... Suspină zefirii  
Din visele nopții trezind trandafirii;  
E larmă'n albine, în apă e ropot...  
Departe, se roagă cucernic un clopot.*

*Din grea toropeală tresare pădurea;  
Scot freamăt stejarii gândindu-se-aiurea...  
Sunt florile toate, mai vesele 'n glastre,  
Iar zările 'ntinse devin mai albastre.*

*Se cerne pe vârfuri de dealuri mult aur  
Din buclele blonde,-din mândrul tezaur—  
Al zeului zilei, ce-aduce pe luncă  
Voioasă mișcare de viață și muncă...*

Dumitru Pălânceanu  
cl. VIII

1) D-l Const. Erbiceanu „Biblioteca p. toți”.

\*) Biografiile: Bis. ortodoxă Română; Rev. Albina; Teza de licență „Episcopia Romanului” de Pr. Al. Cristea.





# FRĂȚI DE CRUCE

Să mai fi fost un ceas până la ziuă când s'a sculat Dinu. A mai robotit câte-ceva prin tinda mică, luminată de o lumânărică, apoi a eșit afară cu sumanul pe umăr, s'a dus la coșar de a scos amândoi plăvanii și i-à înjugat la căruța încărcată de cu seară cu sacii plini de porumb. A mai strâns un braț de frați adunați dela prașitul de-al doilea, i-à pus în căruță, a făcut cruce și s'ă pornit la drum. Grivei se gudură, îl lingeà pe mâini și se rugă par'că să'l ià și pe el iar mătușa Casandra a eșit somnoroasă în pragul tindei, i-à urât mergi sănătos și i-à spus ca'n deseară să cante să fie înapoi că mâine pornesc la coasă fânul din lunca Bătrânilor.

Când s'o lumineà de ziuă numai bine ajung la movila Gerului —gândi Dinu—iar când o fi soarele de-un harag pe cer e și la moară. De n'ar fi gloată apoi pe la sfințitul soarelui dă gata măcinișul.

Pe lângă el treceau în goana cailor căruțele încărcate cu oameni și femei, flăcăi ori fete mari, ducându-se la țarină, la cositul fânului sau la prașitul porumbului sămănat mai târziu. Și din ceata drumeților veniau crâmpoe de cântece ce curgeau limpezi și subțiri ca sunetul argintului. Apoi glasurile se apropiau și căruțele treceau în larmă și cântec de tineret. Svârliu din fugă câte-o vorbă două...

— Da'n cotro Dinule ?

— La moară la moș Stoica... dar mai aveți, mai aveți... ?

-- Cam vre-o două zile...

Liniștea iar se lăsă și cuprindea întinderile Dinu eșise de mult din sat. Intunericul slăbià tot mai mult, iar lumina se împrăștia pe tot cuprinsul. Numai sus în nemărginirea albastră lucefăru de dimineață scânteia singuratec. O geană roșie răsăria, se aprindeà și se măria înspre răsărit. Greierii țârliau neconținut iar florile de câmp scăldate'n rouă, își deschideau potirile la lumina dulce și caldă. O ciocărlie tăia văzduhul cu aripile, se ridică în înălțimile curate cântând în undele inviorătoare ale revărsatului de zori.

Dinu se'ntinse în căruță și rămase dus pe gânduri. O lumină mare, lumina unei dragoste aprinse îi răsăria, și'n minte i se deslușia clipele liniștite și dulci petrecute cu Marioara—fata lui moș Stoica—legănându-i sufletul în farmecul dragostei simple dar adânci, plămădită în amurgurile de vară, în frumusețea câmpului plin de flori.

Trec anii repede'n urmă și se vede copil mic răsfățându-se în jocuri, apoi băețandru în clipa aceia sfântă când s'a prins frate



de cruce cu Marioara și Ionică. Doamne, cum nu s'au gândit în nevinovata lor copilărie că vor veni vremuri când inimile lor curate vor fi turburate de patimi sufletești, când fiecare va trebui să-și aleagă alt tovarăș. Stăteau cât e ziua de mare cu vitele la pășune și amândoi culegeau flori de câmp, orajniță, maci sălbateci, nufăr și cicoare, de-o împodobiau. Uneori alergau nebunateci pe câmpie până în lanurile de grâu după un fluture cu aripi colorate. Și ce bucurie pe Marioara când i'l dădea! De le era sete se duceau la izvorul din lunca de sub coastă și luă cu mâinile apă de-îndă da Marioarei să-și potoliască setea! Dar toamna pe acasă? Răsună grădina de râsul lor argintiu. Se jucau de-ascunsele și după o goană bună, văzând că nu mai e chip să scape, se ghemuiau în gluga de ciocani ca un pui speriat și corpul ei se frângea și se ndoia par'că iar fi fost mică să nu o atingă! Ce frumoasă era de mică și ce ochi limpezi mai avea!

Vremea trece, cu ea vin și trec felurite întâmplări. Marioara se ridică frumoasă și sprintenă, iar ei înalți și chipeși. Apoi a venit vremea să ese la joc căci era codană cu coșita împletită în patru. Ceata privitorilor din jurul horei erau mirați de frumusețea și îmbrăcămintea ei, iar nevestele nu o mai slăbiă cu întrebările. Be-teala din altițe, fluturi urziți în firul galben de borangic și cusăturile în mătăsuri scumpe făcea ape pe trupul mlădios, împodobind'o în strălucirea razelor plâpânde de soare primăvăratec. Și jucă cu mândrie codana lui moș Stoica căci era prinsă între cei doi flăcăi ca doi brazi și dragostea creștea dulce și senină.

Dar iată că într'o primăvară au tras sorti, iar toamna l'a luat pe Ionică permanent și pe Dinu călăraș cu schimbul. S'au despărțit frățește și și-au jurat să nu se uite.

După ce plecase Ionică lui Dinu îi venia greu să mai stea cu Marioara ca'n trecut, le era oricum de ochii lumii. Inșă privilegiile lor erau mai cu înțeles și par'că simțiau o lumină răsărind în sufletele lor curate și o dragoste aprinsă și mare se plămădiă. Drumul la moară îl bătea mai des și'n amurgurile albastre de vară, ochii lor plini de lumină se'ntâlneau șiși vărsau văpaia dragostei înflăcărare.

Trec ani la mijloc, se schimbă multe lucruri în lume, cu vremea se schimbă și oamenii. Au trecut toamne cu zile scurte, cu ceruri noroase, cu holdele îngălbenite, când prin livezi abia se mai ridică otava dulce, când soarele făcea ocolul tot mai mic, iar oamenii își strângeau bogățiile de pe câmp și drumurile erau bătute până noaptea târziu, pline de scârțâitui roților de care. Apoi pe la Ovedenie venia vremea cu fulgii de iarnă și zilele se făceau mai scurte și lumina soarelui mai potolită. Femeile nu'și mai întindea valurile de pânză pe pajiștea dela gârlă să înfloriască la lumina soarelui iar cântecul apei dela scocul morei nu se mai auzia. Întâlnirele dela moară erau mai rare, plopii și mestecenii din zăvoi îmbrăcați în haină ruginie își împodobiă crăcile în albul fulgilor de zăpadă ca'n zi de sărbătoare, iar hora nu se mai învârtia în bătă-



tura hanului la Belciug. Odăile lui, cu încăperile mai mici dar cu căldură, erau mai căutate și acolo, în strămoșia lor care-i adăpostea cum putea, sub tavanul jos și înegrit de fum, se învârtă picioarele în jocul săltăreț și bătut al brăului ori se mlădiau trupurile în mersul horei mândre și sprintene. Apoi a venit zilele de iarnă cu nopțile viforoase, cu vânturi reci, cu geruri mari de'ngheț apă în jghiaburile puțurilor și atunci vremea se strecură cu întâlnirile pe la clăcile de tors. Acolo, în sfârșiturile fusului ce învârtă firul de lână tors cu măiestrie între degete subțiri de fete mari, din caierul prins în cânjău, prindea glas glumele și râsetele, se puneau la cale vorbele și planurile de măritiș. Acolo, fetele furate de căldura focului, prinse între vorbele momitoare ale sfatului femeesc, își deschideau larg inimele și își spuneau dorurile celor mai bătrâne. Tușa Vachirna cea care știe să facă și să desfacă dragostele, să 'nghețe apele, să ia mană holdelor și laptele de la vaci în noaptea Prierului Săn-Gheorghe, era nelipsită de la clăci. Numai ce-o vedea-i că închide puțin de-un ochiu, iar celalt ridicat mult din sprinceană, și-apoi descântă bobii despărțindu-i în mese. Fetele își dădeau cu coatele și-i dă ghes tușei să le dea și lor.

—D'apoi pentru cine credeți că dau dragilor, uite că pică pe cinci, cu bob sositor în stânga, cu mese pline la mijloc, asta e că sosește cu inima plină, iar mesele din dreapta sunt vorbe... vorbele de dragoste ce îi le poartă...

Așa se scurgeau nopțile de iarnă, iar Dinu era nelipsit de la clăci unde se întâlnea cu Marioara.

În vremea aceasta au trecut anii de oaste și'n primăvară, când aburii eșeau din ogoarele întinse, când pomii se îmbrăcau în podoaba lor de haină albă, Ionică s'a întors în sat, dar între ei nu mai e ce-a fost. Vorbiau ca și'n trecut, dar frăția de-odinioară s'a dus, sufletele și-au pierdut nevinovăția. Privirele dintre ei sunt înțelegeri ascunse, ceva îi îndeamnă să-și spună ce-au pe inimă și totuși le e frică să dea la lumină patimile ce-i muncesc. Și încetul cu încetul, din nimicuri, au ajuns de nu mai vorbesc. S'au prins dușmani frații de cruce!

Dinu se sculă într'o rână, mână boii 'n hăis și la o cotitură apărură moara lui moș Stoica, încheiată în bârne de stejar, cu coșul de șindrila, așezată într'un cerc de pomi. Trase carul sub șopron, dejugă boii dându-le drumul pe miriștea din apropiere și intră în moară. Zarva era mare. Oamenii intrau cu sacii 'n spate, alții turnau la coș, iar unii ninși de făină umpleau sacii cu mălai auriu din covată. Numai Tache Dorobanțu și Gheorghe a lui Enache aciuau sub carele încărcate. Dintr'un colț întunecos apărură și moș Stoica cu barba și mustățile pline de pospaiul morei, cu pipa lui nemțească pufăind alene și scoțând nori de fum. Li strânsă mâna cu căldură și după ce dădă bună vremea și noroc bun, să dea Dumnezeu, mai schimbă câte-o vorbă și moș Stoica trecu pe la coveti să vadă de-i făină mărunț, mai potrive mersul pietrelor apoi eși afară și cu mâinele strașină la ochi privi 'n depărtări,



unde apa morților își jucă valurile amăgitoare probăluind cine știe ce.

Prin stăvilarul deschis apa năvălind, vuiă întăritată, făcând o spumă de mânie. Roțile se'nvârtiau harnice. Printre crăpăturile bănelor, venia o fâșie de lumină, alunecă pe pardoseala plină de pospai și se fărâmă într'o pulbere de aur. Un popor de rândunele guralive năvăliă prin ușa mare deschisă 'n lături, la firimiturile de mămăligă rămase împrăștiate dela prânzul din'nainte.

În vremea aceasta, Marioara venia des prin moară și prindea grai de vorbă. Prinsă'n multe guri bogate, neștiind cui să răspundă întâi, aruncă în fugă câte-o vorbă, făcând să porniască râsul și veselia la toți. Mai șoptia ceva'n taină cu Dinu și iarăși plecă în casă.

Înspre seară, când mai eră soarele de-un harag pe cer, isprăvi de măcinat Dinu. Încărcă sacii'n căruță, așeză totul și plecă în susul apei, înspre zăvoiul unde pășteau plăvani. Se așeză rezemat de-un copac și așteptă. Seara se lasă blândă și liniștită. Apa iazului licăriă printre sălciile pletoase, printre plopii ce fremătă alene și pe'ntinsul ei, sub ramuri, printre trestii ce'și întindea deasupra umbrele, se destrămă o beteală de lumină mare ce poleia tot ce atingeă, iar din albastrul înalt țintuit cu stropi de foc, se revărsă în tot cuprinsul o liniște dulce și aromitoare. O mierlă flueră departe.

Gândurile lui Dinu fluturau prin alte lumi atât de dragi sufletului său, când a văzut pe Marioara venind dinspre moară. Cântă, legănându-se ca o floare purtată de vânt, scaldată'n poleiul lunei! Ochii negri și adânci — inima pădurei — ardeau ca două flăcări în noaptea sprincenelor mari ce păreau trase cu condeiul, iar desupt cămașa înecată'n fir și fluturi, sânii albi și petroși se'nălțau și se lăsau ca un val de spumă. Obrajii rotunzi păreau două mere părguite.

Apoi s'au pomenit unul lângă altul cu obrajii aprinși de dragoste și buzele roșii s'au alipit într'o arsură de foc, într'un tremur dulce de sărutări. În liniștea măreață ce se așterneă, în cântecul apei dela moară, în mirosul îmbătător al câmpului se simțiau altfel și atâtea vorbe dădeau năvală să-și spună dorul în clipa de bucurie! Prin desimea frunzișului se strecură fâșii de lumină sărutând'o pe ochi și frunte, jucându-se în părul negru împodobit cu maci de câmp. Dinu o privia cu'n farmec negrăit de dulce și i se părea că Marioara n'a fost nici când mai frumoasă cum e acum. Apoi prinse fir de vorbă de ce-a mai fost prin sat, de întâmplările dela moară și o întrebă de i-ă spus lui moș Stoica de ce-au pus ei la cale, — căci el s'a înțeles cu maică-sa și-au rânduit să-i trimeată pețitori, iar după ziua Crucii să ridice nunta. Numai bine își culegeă bucatele de pe câmp și'și mai rânduia cele treburi. Și-i spuneă Marioara cu graiul dulce că s'a dat în vorbă cu de-al de tată-su și că e voiea bună și cu drag îl vrea de ginere. Și odată graiul prins, numai conteniau să-și spună dorurile, bucuriile, țesând cu drag firul planurilor de măritiș, iar farmecul mistuitor al dragostei puternice le cuprindeă tot mai mult sufletele.

Unde de fericire plutiau tainice în jurul lor, apoi muriă în depărtări, în liniștea câmpului plin de parfumuri.



## II

E'n amurg.

Din lunca inecată'n lumină, în undele aerului curat, plutesc mirezme dulci de fân înflorit și copt, de flori de romaniță și paragină; pe câte-un loc se ivesc flori fragede și proaspete de sulfină și cicoare, de drăgaice și ghizdei iar macii roșii legănați în bătaia vântului de seară par'că presară lunca cu stropi de sânge.

Fete mari, flăcăi și oameni, strălucind în albeața cămăși'lor de pânză, cu broboane de sudoare pe față, înoată în marea verde a holdelor unduitoare prășind cu hărnicie porumbul gata să dea'n noduri, ori făcând ca fânul galben să cadă plavie în gura coaselor. Câte-o glumă se'nfiripă pe ici pe colea, înseninând frunțele, făcând să pornească râsul. Printre ei se află și Ionică. De el însă nu se prindea veselie și cântecul ca de ceilalți. Stă sprijinit în sapă, lângă maldărul de porumb și felurite gânduri îl năvăliă.

De când îl văzuse pe Dinu ducându-se la moară, n'a mai avut astâmpăr toată ziua. La nămiezi s'a așezat la masă dar nu i-a cerut inima nimic, îi era mai mult sete. Simția ceva așa ca o arsură ce-i cuprindea tot trupul și i se îngrămădiă în inimă. În sufletul lui clocotiau patimi cumplite și fiecare ceas îi picură tot mai mult amar. Apoi tot el căută să se îmbărbăteze, dar atunci i se lămurii în minte lumina trecutului, cu zilele frumoase trăite împreună, vedeă amurgurile de vară pline de mirosul câmpului, vedeă chipul drag al Marioarei ce'l chinuia deatâta vreme și simția că ceva se năruie în el și-i zdrobește sufletul. Un gând i se'nfișeă tot mai mult în minte și-i răscoliă adâncurile inimei.

Oare de ce'l urăște acum pe el? De ce numai găsește frăția de-odinioară? Și apoi de ce să'l îndrăgească pe Dinu și pe el nu. Nu sunt câte-și trei frați de cruce?

La horă Mărioara nu se mai prinde lângă el iar de se 'ntâl-nesc prin sat, ea pleacă ochii'n jos, trecând tăcută și grăbită. Când se ducea la loc, stătea de-oparte și privia cu jind cum hora creștea și se'nvârtia în revărsările de valuri, în cântecul cobzei și-al vioarei iar ea se prindea lângă Dinu, jucând alături, vorbindu'și cu drag, zâmbind fericiți. Atunci în vâl de mânie trecea prin el ca o adiere de flăcări. Nu mai putea stă, îl ardea privirea atât r ochi întrebători, vedeă și par'că nu vedeă trupurile ce se legănau îndăgănitul cobzei și'n scăpărările de arcuș. Se'ntorcea acasă cu sufletul frânt de jale, clătinându-se ca o frunză bătută de vânt. Măncarea nu-i mai priește, ochii nu-i mai dau în gene iar pernă căpătâi n'a avut de multă vreme!

Ca un vâl ușor îi trec prin creier aducerile aminte, din viață dusă la cazarmă, când zilele treceau posomorâte și când dorul de Marioara i se-aprindea mai mult. În nopțile lungi de iarnă, când făcea de planton între pereții înalți ai dormitorului, el își depănă în minte planurile de viitor și chipul ei îi venia ca o adiere dulce, adusă dintr'o lume dragă de tot, înflorindu-i sângele pornindu-i sufletul pe alte căi. Depărtarea îi creștea dorul tot mai mult



și erau zile când ar fi lăsat cazarma și ar fi venit în satul lui, să joace alături cu ea, în hora dusă cu mândrie de el, să se mai coboare în vremea inserării la iazul de la moară, să-i mai simtă privirea ochilor zâmbitori, să-i mai audă glasul desmerdător.

Când cei dintâi fiori calzi plutiau în aer, când solii primăvelei sburau în înălțimele curate, și el alerga toată ziua în luncă după viorele, călțunași și toporași de-i făcea buchete Marioarei. Și el le-a fost tovarăș de joc. În livada înmugurită, când ciripiri de păsări străbăteau văzduhul și el alerga cu ei, până când oboșiți se așezau sub mărul domnesc și pe capetele lor tremurau petale albe de-i sărutau pe toată fața.

Și acum toate visurile lui din copilărie, toată dragostea asta mare ce i-a aprins sufletul și i-a îndulcit clipele urâte ale vieții, toată nădejdea lui, tot dorul urzit dealungul atâtor ani s'a năruit într'un adânc fără de margini!

Printre fășiile de nori ce plutesc ca niște dantele, soarele apune țesând trâmbe de lumină și'n sufletul lui svârle o tristeță adâncă.

Norii unei desnădejdi adânci i se lasă, capul începe să-i vâjâie, în creier îi licărește o scântee sângerândă și o ură groaznică se plămădește în el. Apoi pe neașteptate un gând negru îi vine și i pune o stavilă pe piept.

Moara e aproape. O să se ducă la ei, să le spună verde totul, să se isprăviască odată cu atâta chin. El nu mai poate suferi! Simte cum durerea îi țâșnește prin ochii însângerați.

Spre seară, când toți au luat-o spre casă, Ionică a rămas mai în urmă și a luat drumul morei. Prin întunericul ce se așeză ca o pulbere ușoară desluși în față carul lui Dinu încărcat de plecare. Pricăpă unde e dus și o luă în spre zăvoi....

Și atunci, când îi văzută îmbrățișați la marginea iazului, grăinduși vorbe dragi, fiori de durere adâncă îi străbătură corpul, un zâmbet de ură îi inflori în colțul buzelor, făcū un pas îndărăt apoi clătinându-se alții înainte și izbucnind într'un hohot de răs sălbatoc il smunci pe Dinu de umăr.

— Frate îmi ești tu măi sau câine?!

Dinu se sculă într'o clipă, răscolit cu privirea adâncul ochilor celuilalt, îi văzută sprincenile încruntate, mușcându-și buzele, și pricăpă gândul ce-l muncea. Fără să-și mai zică o vorbă unul altuia, ca dintr'o fulgerare de trăznet, se pomeniră că se cuprind. Brațele vânjoase se încrucișau, se strângeau, smuncindu-se când la dreapta când la stânga, iar uneori se apropiau piept la piept simțindu-și răsufălările.

Alături la doi pași adâncă apă a iazului dormia liniștită. Nuferi albi răsăriți ici și colo, străluciau în pulberea de aur a lunii. Un susur ușor trecea printre trestii dese.

Lupta între cei doi frați de cruce continuă inverșunată și tăcerea mare ce stăpâniă cuprinsul o făcea și mai înfiorătoare. Toată ura, tot ciocotul de mânie ce ferbea de atâta vreme în sufletele



lor se deslănțui cu o furie oarbă. La amândoii e dogoriău frunțile și vâluri roșii le întunecău privirile. Nu se mai auzi decât răsuflări ferbinți, repezi și geamăte înăbușite.

Apoi deodată în ochii lui Ionică luci o clipă de nebunie, dintr-o aruncătură repede îl apucă pe Dinu pe la spate cu amândouă mâinile după subțiori și-l împinse spre iaz. Dinu căzu biruit în apă, fără chip de scăpare, trăgând însă după el și pe Ionică.

Marioara privi îngrozită spre ei, vroi să se arunce în apă, dar un fior de groază, fiorul morții ce stăpânește pe toți și-i îndepărtează, o stăpâni și pe ea și fugi în goană nebună spre moară....

Pe apă se mai auzi câteva plescăituri repezi și deodată un geamăt adânc, răsunător, plin de groază și milă, înfioră zăvoitul întreg, apoi după el altul mai scurt, înăbușit, și pe iaz abia s'a mai zărit o clipă două umbre intrând în adâncuri.....

Apa făcu câteva cercuri încrețindu-se ușoară, apoi nu se mai auzi nimic. Ca după o furtună groaznică o liniște mare stăpâniă întinderile. Numai de sus bulgărul de aur își cerneă ca și'nainte lumina-i mare, poleind cuprinsul întreg.

\* \* \*

A trecut vreme dela întâmplarea asta. Moara lui moș Stoica și acum dăinuește pe apa Răchitosului. Numai e însă ce a fost înainte! Cântecul și lumina, cu larma de tineret și voie bună s'au dus! O tristețe mare domnește acum și toate sunt pustii!

Mărioara s'a stins la un an după înecul celor doi frați de cruce și acum doarme liniștită somnul celor drepti în cimitirul din valea Măgurei. Un an încheiat a zăcut la pat. Rămăsese cu mintea perdută și vedenia întâmplărei depe iazul morei iă sguduit sufletul, i-ă stăruit în fața ochilor până și-a dat sfârșitul. Moartea i-a împăcat pe toți, cu o suflare ușoară, a stins toată vijelia de patimi ce le clocotia în suflete. a pus capăt dorurilor arzătoare, dragostei cumplite a tinereții!

Bătrânul s'a gârbovit rău și s'a făcut morocănos de nu-i mai intri în voie. Durerea l-a schimbat într'atâta că nu-l mai cunoști. Zile întregi stă dus pe gânduri, ghemuit în câte un colț al morei, pufăind din lulea.

Moara s'a învechit și ea, coperișul e găurit, roțile se învârtesc anevoie, iar când vin apele mari rup zăgazurile slabe și apoi zile întregi moara numai merge. Oamenii vin rar de tot la măciniș, doar când le e nevoia prea mare.

Câte odată vremea se lasă greă de tot, opustul văjaie năvalnic și clădirea se sguduie trosnind în închecturi. În zăvoi vântul se tângue, aleargă pe ape și'n noaptea întunecoasă aduce țipete de spaimă.

Dinspre iaz par'că s'ar auzi o clipă geamăte înăbușite oftări încete, apoi deodată totul amuțește.

Prin pustietatea ce stăpânește locurile acestea trece suflarea, rece a morții!

RADU MĂGURA-Focșani





## CULTURA ARABĂ

Natura este tronul exterior al puterii divine. Omul care o contemplă și studiază își înalță sufletul deasupra tuturor mizeriilor, tinde spre perfecțiune. Pentru a putea exprima sentimentele ce le simțim prin această admirațiune ne servim de cuvânt, care-l idealizăm prin poezie. Din timpurile cele mai vechi și la toate popoarele au existat generații care și-au consacrat toată activitatea pe terenul artei și științei.

Să ne gândim la admirabilele opere ale Indienilor, care vor rămâne ca modele neperitoare de formă și imaginație. Mai târziu apar Grecii, ca un punct luminos, în istoria civilizațiunii și ajutați de spiritul lor iubitor de artă, ajung în scurt timp la cel mai înalt grad de cultură Poporul, care a lăsat mai multă lumină în istorie au fost însă Arabii. Spiritul lor pătrunzător, firea lor vioaie, dorința de a aprofunda mai adânc misterele naturei, toate aceste calități au contribuit mult la gloria lor de odinioară.

Ei reunesc și pun în ordine științele existente până atunci, pentru a adăuga altele noi și mai folositoare. Adevărata activitate a Arabilor începe de la Mahomed. Din tinerețe o fire visătoare, simte că menirea lui e să ridice poporul său din starea de anarhie de până atunci. Acest ideal deși atât de greu să fie realizat izbutește și anume prin a le da o nouă religie. În acest scop, aprofundează religiea creștină și mosaică, culege ce i se pare mai sublim, adaugă părți noi și întocmește koranul. Fiecare capitol din această operă neperitoare, respiră o dragoste fierbinte către Creator, semenii lor și către propria lor persoană. După Mahomed, ori și ce credincios intră în rai făcând fapte bune; cel mai privilegiat era însă apărătorul patriei și religiei. „În ziua judecăței celei din urmă, paginile cărței în care se înscriu faptele oamenilor, vor fi albe pentru cei care au murit, luptând pentru Islam. Sângele vărsat, a spălat toate faptele rele.“

Koranul nu se ocupă numai de chestiunile religioase, el a fost codul civil și penal pentru Arabi. Dacă în privința religiei Mahomed imită pe Evrei și Creștini, el este cu totul original în chestiunile juridice.

După moartea acestui geniu universal, Arabii se dedau cu totul artelor și științelor. Ideea predominantă în toate operele lor este patriotismul și cavalerismul care ajunge până la cel mai

inald grad. Poezia infloresce la Arabi de prin secolul al VII, este foarte bogată în imaginație și formă. În timpul dinastiei Abasizilor entuziasmul pentru frumos atinge punctul culminant și astfel se compun renumitele povești „O mie și una de nopți”.

Tot ce fantezia are mai bogat, variat și pitoresc totul e reunit în această operă sublimă.

Teologia ia o nouă direcție prin traducerea operilor grecești.

La Cairo au existat școli încă de prin veacul al X, unde se predă de către filosofi Arabi, chestiuni înalte, literare și științifice. Arabii se ocupă foarte mult cu studiul geografiei și ajung cu descoperirile lor prin Africa și Asia, granițele lumii cunoscute.

Istoria, această știință care are menirea să ne facă cunoscute timpurile anterioare, capătă o nouă dezvoltare la Arabi, după moartea genialului Mahomed, în timpul dinastiei omeiazilor se reunesc într'o singură operă faptele cunoscute până atunci.

Cei mai însemnați istorici au fost: Masudi, Ibu-Al-Assir și Ibu-Khaldun, autorul Prolegomenelor. Arabii traduc operele grecilor și Romanilor cu mult zel și numai datorită lor, păstrăm azi aceste comori ale literaturii și științei.

Cel mai cultivat câmp din literatura arabă a fost însă filosofia. Incepând prin Traducerea studiilor filosofice grecești ajung în scurt timp la o mare înflorire sub Al-Kundi, Farabi și marele Averoes. Acesta din urmă formează un nou sistem în filosofie. Mare cunoscător al lui Aristotel susține că în univers există legi generale, cărora noi, trebuie să ne supunem. El respinge toate recompensele și consideră ca lucrul cel mai imoral să faci binele în vederea unei răsplătiri. Într'adevăr, ce idei nobile ce spirit superior avea acest popor al veșniciei.

Arabii n'au fost numai alinătorii durerilor noastre morale ci și minunații ocrotitori ai sănătății noastre fizice. Medicina, acest studiu sublim prin tendințele sale, ideale de la dânsii își are origina și se mărește treptat prin numeroasele studii ale vechilor Arabi. Botanica, chimia pune bazele ei tot în timpul Arabilor. Dintre științele exacte, matematica, ajunge la cea mai mare înflorire. Cifrele de care ne servim azi, algebra, trigonometria sunt operele genialilor Arabi. Tot în legătură cu aceste studii, astronomia se dezvoltă și ea astfel se formează tabelele astronomice și diferite alte opere pe acest teren. Cel mai mare matematician fu Mohamed-ibn-Musa, părintele algebrei.

Dacă Arabii au excelat în știință și poezie, au fost în urmă în pictură și întru câțva și în sculptură. Coranul oprindu-le reprezentarea lui Dumnezeu, ci își îndreptă privirea către alte studii, unde au fost întotdeauna atât de iscusiți. În arhitectură imită pe Bizantini și reușesc în deosebi prin moscheele lor împodobite cu mult gust prin diferite ornamente. Arabii excelează și prin palatele lor de marmoră împodobite cu covoare bizantine, mozaicuri și fântâni arteziene. Astfel vestitul Alhambra, descrisă într'o culoare atât de vie de marele Chateaubriand în opera sa intitulată: *Les aventures du dernier Abencerage*.



Tot de la Arabi ne-au mai rămas obiectele cele mai întrebuintate: batista și cămașa; apoi pardoseala și sobele. În secolul nostru, marile genii universale și-au întors privirea către acest popor al nemuririi, pentru a-l studia mai profund și a traduce în limbi moderne neprețuitele lor opere.

Azi, când atâtea secole ne despart de gloria acestui popor, civilizațiunea lor va rămâne de-a pururi ca un far luminos, la a cărei raze puternice au primit cultura atâtea popoare Arabii urcă pe orizontul civilizațiunii cu o iuțeală uimitoare; îndată însă ce ajung la apogeu, apun încet cu încetul. Acum când civilizațiunea face progrese pe un câmp atât de întins, datori suntem a ne întoarce privirea către acele popoare, care ne-au pregătit această comoară de știință și gândire. Să imităm exemplul la rândul nostru, și numai astfel vom pregăti generațiunilor viitoare câmpuri fericite între omenirea ștergându-și lacrimile durerei se va putea mângâia de suferințele ei.

MARIA LINDEN

Cl. VI, Clasic-Modern, Institutul „Modern” Focșani.

## Vlad...

E spre amurg. Soarele scapără la orizont ultimile licăriri de lumină roșiatică, apoi dispare pe nesimțite după zările ce ard în văpaia razelor;.... și noaptea se lasă încet,—încet învăluind totul sub giulgiul ei cărunt și posomorât.—Un vânt pribeag ce scutură din când în când rarii pomi de zăpada sclipitoare, împrăștie o pulbere subțire peste chivăra tânărului călăreț, care zboară acum ca o nălucă prin stepa pustie a Bugeacului. Pe nesimțite vântul se întetește,—slab la început, se preface în viscol șuerător, ia zăpada în vârtej nebun, o îngrămădește în lungi troene, o poartă în neștire ca și talazurile unei mări turburate. Din când în când vijelia se mai potolește și atunci câte un urlet prelung vine din depărtarea pustiului.... Luna se ivește sfioasă dintre nourii înghețați scaldând pustiul înzăpezit într'o lumină tainică. La razele ei, toate iau o înfățișare ciudată; crăcile pomilor răsleți și cumpenile lungi și tremurătoare ale puțurilor părăsite, își proiectează în zăpadă, umbrele lor rășchirate.

În răstimpuri calul întrerupe tăcerea cu nechezatul său sgomotos; stăpânul îi mângâie coama lui bogată strigându-l pe nume, animalul ciulește urechile, și se avântă în goana lui de șoim...

Gânduri turburi trec acum prin mintea călărețului.... Ca prin vis se vede cu arma sângerândă în mâini;.... vede pe șeful lui, pe plutonierul Nichiforow clătinându-se, îngânând câteva vorbe fără șir și apoi căzând fără simțire la pământ.... O! dar nu putea să l lase pe el, neghiușul să-i pângărească tot ce avea mai scump; neamul lui de Român, graiul și credința celor lăsați acasă.... Acum se gândește acasă, la mama lui bolnavă, și icoana ei senină și luminoasă îi apare aeeva în minte. În depărtare se aude un țipăt plângător de cucuvae și gân-



dul soldatului sboară din nou spre casa părintească... Vântul s'a potolit, dar genele i se lasă ca de plumb peste ochii oboșiți. Din când în când se aud urlete răgușite; sgomote ce se deslușesc grozave, îi ajung la urechi, duse pe aripile tremurătoare ale vântului... În urma lui se aud pași ușori, grăbiți și răsufări înecate; din când în când două pete de jăratec îi scapără în noapte, fixându-l cu căutătura lor aprinsă. Dar el nu înțelege; calul sforăie întruna; svârle odată scurt din copite, apoi pornește în fugă nebună. Călărețul se trage îngrozit. Sunt lupii!... Acum începe urmărirea înfricoșată. Calul se înghemuește în fugă, iar călărețul țintește arma-i între cele două fire de jăratec. Atunci un schelălăit dureros sfâșie văzduhul și fiara cade moartă în zăpadă; lupii îndârjiți se aruncă înaintea fugarului, dar sunt secerati unul câte unul... Iar înapoi, fiarele flămânde ce au rămas în urmă, se aruncă asupra hoiturilor celor fulgerați de gloanțe sau striviți de copite, și-i sfâșie lacom, urlând sinistru la lumina lunei.

Călărețul s'a oprit acum înaintea unei scunde case țărănești, ce pare că geme sub greutatea zăpezii. Înăuntru e lumină. El bate sfios în ușă...

— Cine-i acolo? se aude dinăuntru un glas de femeie... Fugarul simte că tot sângele îi năvălește în creier,—e glasul mamei sale; o lacrimă îi brăzdează obrajii învinețiți de vânt.

— Eu sunt, Vlad, deschide-mi mamă—răspunde el înăbușit.... și vântu îi duce departe cuvintele...

Sunt acum așezați cu toții împrejurul vetrei spoite de curând, pe care se mistuie sfârâind câteva lemne. Toți ai casei îl privesc și văd cu spaimă căutătura turbure a lui Vlad și ghicesc îndată că ceva îl apasă pe sufiet. Li cunosc ei doar atât de bine vorba și chipul! El stă cu ochii pironiți în slaba valvătaie a focului, și deodată începe cu în-sufletire:

— Iată, am venit la judecata voastră mamă și tu Iinco,... dar trebuia să se întâmple așa!.. Apoi după o tăcere:

— Și eri seară, sergentul meu, pe care'l știți, Nikiforow și cu listele lui de Ruși, începură iarăși a-și bate joc de mine și de toate ale mele, ce ca și voi îmi sunt dragi și sfinte,—de Moldovenii mei, de graiul nostru, de voi toți și de toate ce m'ați învățat voi a cinsti. Și mereu mă înfruntă că sunt nemernic și mișel și nu merit de cât pumnii lui. O, și atunci, dragă mamă, crezui că aud glasul tău și sângele tot mi se răscolii în vine, că și ochii mi se turburară și atunci mă năpustii asupra lui... A fost o luptă nebună, atâta știu.... dar când m'am trezit eram cu baioneta în mână—iar la picioarele mele zăcea într'o baltă de sânge Nikiforow.... Apoi m'am predat! Dar în temniță mă muncea cumplit dor d'acasă și simțeam că nu am să mor cu sufletul împăcat, până ce nu te-oiu mai vedea încă odată. . și fugii în lipsa strajei.

O tăcere de mormânt se lăsase acum în cuibul acela de Români, altădată plin de veselie. Toți ascultă înmărmuriți cuvintele turburate ale lui Vlad și cad pe gânduri; bătrâna lui mamă îl vede o clipă în gând, cu ștreangul de gât și un fior rece îi străbate corpul slăbit. Și doar știa ea că Vlad avea atâta dreptate!... Iinca, logodnica lui, cea cu



ochi de mure, îl văzû ca prin vis, plecând pentru totdeauna către nemiloasele Închisori ruseşti. Ea îl ştiâ nespus de blând, dar şi cumplit la mânie, când îl batjocoreau. Il vedeâ luminos ca şi în serile parfumate din Mai, când coborau încet valea, ţinându-se de mână şi cântând vre-o doină duioasă;—erau visele lor de fericire. Nu-şi putû stăpâni lacrimile, plecă capul în mâini şi isbucni sgomotos în plâns.

Neculae „prăslea“ sorbea din ochi pe neni-său zâmbind din când în când cu nevinovăţie la povestirea lui Vlad, dar de la o vreme încruntă şi el sprincenile.

Dar cât de mare le fû durerea lor, cu toţii îi dădură dreptate şi'î îmbrăţişară plângând;—erau doar şi ei Moldoveni şi simţiau româneşte!

\* \* \*

Erâ o zi frumoasă de Februarie, când Viad fû scos din temniţă şi dus în curtea fortăreţei, unde aveâ să fie împuşcat în faţa oştenilor garnizoanei,—fusesse osândit la moarte de tribunalul militar.

Osânditul, înalt şi bine făcut, cu ochii turburi, privind ţintă înainte, păşeâ liniştit pe dinaintea foştilor săi camarazi din regimentul rusc. Mulţi dintre ei lăcrămau şi-l priveâ cu mâhnire. El ridică puţin capul şi scările îi luminâ o clipă chipul palid. Gândul lui zboară acum departe, către chipurile dragi, lăsate în căsuţa scundă din stepa Bugacului....

Fu aşezat lângă un zid şi îi legară ochii;—se auzi o comandă scurtă şi totul se cutremură de zgomotul salvei!....

Străpuns, Vlad se lăsă o clipă cu spatele pe zid, apoi se făcû tăcere adâncă,... ochii i se împăenjenirâ şi ca prin ceaţă, i se păreâ că vede acum o groaznică năvălire de oameni; glasuri cunoscute, glasuri româneşti îi răsuzau vijelios în urechi. Văzû o clipă călăreţii Români, plecaţi pe oblâncile şeilor, aşa cum îi văzuse el de atâtea ori, când treceâ dincolo Prutul... Şi duşmanii,—duşmanii lui, fugeau striviţi, ucişi, străpunşi; văzû ceasul mântuirii, visul vieţii lui întregi.... Apoi iar se făcû tăcere şi toate dispărură. O clipă îi trecură vijelios prin faţa ochilor: Mama..., Ilinca..., Nikiforow..., Ruşii...; voi parcă să se ridice, dar deodată o durere îi tăie crud pieptul, ciuruit de gloanţe, horcăi scurt şi târându-şi mâna încleştată pe suprafaţa zidului, se prăbuşi.

Nicolae N. Manolescu, Liceul „Unirea“

## Gînduri risipite

√ Taina : O povară ce ne-o luăm singuri pe suflet.

\*

Gelozia roade mai rău decât cariul, apasă mai greu ca bătrâneţea, chinueşte mai tare ca invidia. Se naşte prin iubire şi moare prin ură.

\*

Suferē, plângi şi rabdă ! Nu cutezâ să te revolţi ; ți-ai mări suferinţa, şi s'ar uscă lacrimile şi a-i perde răbdarea.

\*

✓ Când faci un bine uită și nu-l aminti! Ți-ar crește vanitatea spiritului și s'ar micșora morală faptei.

\*

✓ Sufletele lașe și-ascund fața sub masca lingușirei.

\*

Norocul s'ascunde tocmai acolo unde știe că ai să-l găsești.

\*

~~Omule, Nemărginit ți-e gândul și mărgenită ți-e firea! Gândul nemărginirii și marginea firei nu le vei cunoaște nici odată.~~

\*

~~De te uiți împrejur, te minunează nemărginirea naturei; De te gândești la tine, te înspăimântă micimea sufletul tău.~~

\*

✓ Ce sânt închipuirile? Palate de fulgi clădite în bătaia vântului.

\*

Fericirea unei clipe se deosebește de vis prin realitatea faptelor.

\*

Mândria: un mijloc de a părea mai sus față de cei cărora le ești inferior s'au cel mult egal.

\*

Ispita ca să devie o forță, are nevoie de curiozitate, dorință și curaj.

\*

Umbră de multe ori ne denunță făptuitorul, ascunzându-ne fapta.

\*

Violența: încă unul din mijloacele multiple de a părea cinstit față de acei pe cari îi necinstești.

\*

Patima e cea mai neinvinsă putere; se impune curajului și forței.

\*

Imbrăca-te cu cinste, hrănește-te cu știința, rabdă cu evlavie, împrietenește-te cu răbdare, muncește cu sârguință: atunci vei afla rostul tău.

Aurel I. Gheorghiu

cl. VII M. liceul «Laurian» Botoșani

## DUȘMANUL MEU...

### PORTRET

Frumoasă creație  
C. Th. Filipescu

Lampă electrică Nernst  
Cine sapă groapa altuia..... (teatru)

Soluții și probleme.  
Voci din presa italiană.



...O gură frumoasă—când nu vorbește—șade ca o strajă sub nasul cam prea mare al dușmanului meu.

Din toată făptura lui respiră o atmosferă femească... din toate grațiile pe cari le face simți ceva deosebit, ceva care n'are altă tendință decât a te ameți... și eu... eu dușmanul lui... mă simt uneori învins de zâmbetul lui curtenitor.

Firea a fost darnică cu el...

Un lucru îi strică.

Vorbește când trebuie să tacă, și tace când trebuie să țipe... căci numai când tace ori când țipă îmi place...

Când tace mi-i drag că-i vorbește numai chipul... când țipă mi-e drag că-i sincer... că foarte rar e sincer dușmanul meu.

Ce drag mi-ar fi și mie și celorlalți... dacă n'ar vorbi nimic... nimic... să lase să-i vorbească numai măeastra boltire a sprincenelor... ori să țipe numai... să spue... așa cum numai la furie se spune... tot ce ne socotește pe noi... și pe el...

Și o spun asta, pentru că știu că are cea mai satisfăcătoare părere despre el însuși și nici un argument nu i-ar putea-o schimba.

Ar fi și păcat de altminteri să cobori un om în mocirlă pe câtă vreme plutește în locuri așa de frumoase și senine.

Victor I. Popa

Iași

Cl. VII R. Liceul Internat Iași

